

РЕШЕНИЕ

№ 9008

гр. София, 06.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 60 състав, в публично заседание на 22.01.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Георги Терзиев

при участието на секретаря Паола Георгиева, като разгледа дело номер **11406** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство по реда на чл. 145 и сл. от АПК, във връзка с чл. 10, ал. 6 от ЗСПД.

Образувано е по жалба на Е. Л., гражданка на У., като законен представител надетето си Е. А. Л., чрез адвокат К. С., срещу Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/6519 от 09.10.2025 г. на за Директор на дирекция "Социално подпомагане" – Л., с която е постановен отказ по Заявлението-декларация с вх. № ЗСПД/ДСЛЦ/6519 от 29.09.2025 г. за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в осми клас по чл. 10б от ЗСПД. В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорената заповед, поради издаването ѝ при съществено нарушение процесуалните правила, неспазване на материалния закон и правото на ЕС. Моли за отмяна на оспорената заповед и се претендират разноски на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.

В съдебно заседание, жалбоподателят редовно призован не се явява и не се представлява. По делото е постъпила молба, чрез процесуален представител адв. Я. К., която поддържа жалбата, като излага съображенията посочени в нея. Изразява искане за отмяна на заповедта и връщане на административната преписка на органа за ново произнасяне. Претендира присъждане на разноски по реда на чл. 38 от ЗА.

Ответникът Директор на дирекция "Социално подпомагане" – Л., [населено място] чрез процесуален представител, оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена.

Съдът, като разгледа становищата и възраженията на двете страни и след преценка на събраните

по делото доказателства, намери за установено следното:

Жалбата е процесуално допустима, а разгледана по същество е основателна.

Жалбоподателката е пристигнала в Република България след началото на военния конфликт в У. заедно с дъщеря си и е предоставена временна закрила в Република България по реда на ЗУБ.

Е. Л. е подала Заявление - декларация за отпускане на еднократна помощ за ученик по реда на чл. 10б от Закона за семейни помощи за деца вх. № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/6519 от 29.09.2025 г.

Не е спорно между страните обстоятелството, че детето Е. А. Л. е записана в 8 клас в Професионална гимназия по текстил и кожени изделия, [населено място], за което е представено и надлежно удостоверение и копие от Регистрационна карта №[ЕИК], издадена от Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет.

С оспорената Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/6519 от 09.10.2025 г. исканата помощ по чл. 10б, ал. 5 и ал. 6 от ЗСПД е отказана на основание чл. 3, т. 5 от ЗСПД: с мотив: Право на семейни помощи за деца имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. България няма сключен международен договор с У..

При така установеното от фактическа страна, съдът намира от правна страна следното:

Жалбата е подадена в срока по чл.149, ал. 1 от АПК, от надлежната страна при наличието на правен интерес, поради което същата се явява допустима за разглеждане.

Разгледана по същество жалбата е основателна по следните съображения:

Съобразно чл. 10, ал. 4, във вр. с чл. 10, ал. 5 от ЗСПД, отпускането на семейни помощи за деца или отказа за отпускането им се извършва със заповед на директора на дирекция „Социално подпомагане“ или упълномощено от него лице. Оспореният акт е издаден от компетентен орган, в рамките на неговата компетентност, при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание, както и при спазване на административнопроизводствените правила.

Между страните липсва спор по отношение на фактите. Не е спорно обстоятелството, че Е. Л. и дъщеря ѝ Е. Л. са граждани на У., както и че са със статут на предоставена временна закрила от Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет. Не се спори, че малолетното дете Е. Л. е записано в 8 клас в училище в [населено място], Столична община.

Спорен е въпросът относно противоречието на разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД с други нормативни актове.

Като лице с предоставена временна закрила, жалбоподателката и семейството ѝ имат право на социално подпомагане, съгласно чл. 39 ал. 1, т. 4 от ЗУБ. В Закона за социалното подпомагане е предвидено отпускането на социални помощи и за лице с предоставена временна закрила. Същевременно претендираната помощ е по реда на ЗСПД, която е определена за "семейна помощ". Независимо от различното наименование на помощта, обвързването ѝ с посещение на

детето в училище, водят до извода, че тя представлява вид социално подпомагане, тъй като отговаря на законовата дефиниция за социално подпомагане в чл. 2, ал. 2 от Закона за социалното подпомагане.

Спорът е правен и се свежда до въпроса дали са основания за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за детето. Според чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ), отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това Конституцията е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 от КРБ чужденците, които пребивават в Република България имат всички права по тази Конституция с изключение на правата, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. От своя страна Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) определя условията и реда за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и техните права и задължения, като в чл. 39, ал. 1, т. 4 от същия изрично е предвидено, че чужденците с предоставена временна закрила (каквото е предоставена на жалбоподателката) имат право на социално подпомагане.

С нормата на чл. 3 от ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

В случая между Република България и У. е сключен Договор между Република България и У. за социално осигуряване (Ратифициран със закон, приет от XXXIX Народно събрание на 28 ноември 2001г. - ДВ, бр. 107 от 2001г. в сила от 1 април 2003г.). По силата на Решение № 144/10.03.2022г. на МС е предоставена временна закрила на разселените лица от У. в съответствие с Решение за изпълнение на Съвета на Европейския съюз (ЕС) 2022/382 от 04 март 2022г. за установяване на съществуването на масово навлизане на разселени лица от У. по смисъла на член 5 от Директива 2001/55/ЕО и за въвеждане на временна закрила. С Решение № 79 от 20.02.2025 г. на Министерския съвет на Република България за изменение на Решение № 144 на МС от 10 март 2022 г. за предоставяне на временна закрила на разселени лица от У., срокът на действие на временната закрила в Република България се удължава до 04.03.2026 г.

Доколкото обаче социалните помощи не са част от системата на социалното осигуряване, цитираният по-горе договор между Република България и У. се явява неприложим в конкретния случай.

Спорният по делото въпрос е за правото на лицата, на които е предоставена временна закрила, да се ползват от системата на социалните помощи на държавата, в която пребивават, в частност от отпусканите по ЗСПД помощи.

Според чл. 2, ал. 3 от ЗСПД право на социални помощи имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях

причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по чл. 140 от Семейния кодекс да ги издържат лица да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности. Съгласно ал.6 на същата разпоредба, от правото по ал. 3 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

ЗСПД не съдържа изрична регламентация дали и при какви условия могат да се предоставят семейни помощи за деца на чужди граждани, на които е предоставена временна закрила.

Съгласно разпоредбата на чл. 2, ал. 1 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) чужденец по смисъла на този закон е всяко лице, което не е български гражданин, а разпоредбата на чл. 39, ал. 1, т. 4 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) предвижда, че чужденците с предоставена временна закрила имат право на социално подпомагане. Следователно, жалбоподателката, както и непълнолетното ѝ дете, могат да се ползват от правата и задълженията на чужденец с предоставена временна закрила. Ю. Заливаха пребивава и отглежда детето си в Република България и има предоставена временна закрила, което е безспорно между страните. Разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съдържа специални разпоредби относно приложимостта му за чужденци с предоставена временна закрила, но предвижда права за чужденци, ако това е уредно в международен договор или в друг закон. Именно по силата на друг закон - Законът за убежището и бежанците, по-конкретно на чл. 39, ал. 1, т. 4, както и на чл. 2, ал. 6 от ЗСП, Е. Л. като законен представител на малолетното си дете, има право на социално подпомагане – в случая на разглежданите семейни помощи за деца.

Ограничителното тълкуване на нормата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съответства и на разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила. Съгласно посочената разпоредба държавите членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка, и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила.

На следващо място, в т. 45 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС е посочено, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в контекста на социалното подпомагане. По отношение на социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила (какъвто е и настоящия случай), следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице,

помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право. Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС, предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, като съгласно §2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. В този смисъл предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход и като едно от основните обезщетения. България като държава членка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка.

Предвид гореизложеното, националната правна уредба, ограничаваща възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, пребиваващи и отглеждащи децата си на територията на Република България с предоставена временна закрила по реда на чл. 39, ал. 1, т. 1 ЗУБ, противоречи на Общностното право и не следва да бъде прилагана.

Затова и постановяването на отказ за изплащане на еднократна помощ по чл. чл. 10б, ал. 1 във вр. с чл.5 и ал. 6 от ЗСПД, с аргумент за липса на сключен международен договор с У., е в явнo несъответствие с горепосочените норми и в противоречие с целта на закона.

С оглед на изложеното дотук отказът за отпускане на желаната помощ по чл. 10б, ал. 1 от ЗСПД се явява незаконосъобразен. Оспорената заповед следва да се отмени, а преписката да се върне на административния орган за ново произнасяне при съобразяване с дадените указания по прилагане на закона.

Жалбата се явява основателна, като заповедта следва да бъде отменена, а преписката върната на административния орган за ново произнасяне, съобразно мотивите на съда.

При този изход на спора, предвид представения по делото договор за правна защита и съдействие, според който процесуалното представителство се осъществява безплатно на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата, на адв. К. С. следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер на 511.29 евро , съгласно чл. 8, ал. 3 от Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Водим от горното, Съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЦ/6519 от 09.10.2025 г. на Директор на дирекция "Социално подпомагане" – Л., [населено място], с която е постановен отказ по Заявлението-декларация с вх. № ЗСПД/ДСЛЦ/6519 от 29.09.2025 г. за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в

осми клас по чл. 10б от ЗСПД.

ВРЪЩА преписката на Директор на дирекция "Социално подпомагане" – Л., [населено място] за ново произнасяне по Заявлението-декларация с вх. № ЗСПД/ДСЛЦ/6519 от 29.09.2025 г. за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в осми клас по чл. 10б от ЗСПД при спазване на задължителните указания по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на настоящото решение.

ОСЪЖДА Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. да заплати на адв. К. С. от САК, личен № [ЕГН] сумата от 511.29 евро , представляваща адвокатско възнаграждение.

СЪДИЯ: